

3.1.2 Mé oko je objektiv

Žáků	8-15
Fyzická náročnost	II
Psychická náročnost	II
Autor	Tomáš Kratochvíl
Počet uvádějících	1
Čas na realizaci	15 minut
Čas na přípravu	30 minut
Prostředí	Les, louka
Rozdělení	žáci každý sám za sebe

Cíle

Žák má začít přemýšlet jako filmař. Po úvodním výkladu ví, jaké druhy záběrů potřebuje pro stavbu reportáže. V terénu pak tyto záběry získává. Osvojuje si základní kameramanské dovednosti a dopředu si v hlavě skládá montáž záběrů. To znamená, přemýšlí nad střihem už během natáčení.

Sdělení

Dívám se na realitu přes objektiv. Přemýšlím u toho jako scénárista, kameraman a střihač zároveň.

Metody

Frontální výuka, diferencovaná výuka, individuální práce, pozorování, tvoření, zážitková pedagogika.

[Metody a formy](#)

Klíčové kompetence

- Komunikace v mateřském jazyce je rozvíjena:
 - porozuměním instrukcí při vysvětlování práce s tablety.
- Schopnost práce s digitálními technologiemi je rozvíjena:
 - nastavováním tabletů.
- Schopnost učit se je rozvíjena:
 - okamžitou aplikací instrukcí při natáčení a konzultace s realizátorem.
 - přípravou materiálu vhodného pro střih.
- Smysl pro iniciativu a podnikavost je rozvíjen:
 - přípravou materiálu vhodného pro střih.

- Kulturní povědomí a vyjádření je rozvíjeno:
 - přemýšlením o realitě jako o východisku pro sdělení divákovi.

Zážitková aktivita s počátečním výkladem. Natáčení videa na tablety za pomoci aplikace Kinemaster.

Uvedení

Příprava

Připravit tablet pro každého žáka a nainstalovat na něj program Kinemaster. Zařízení se musí předem zkontrolovat: jestli je nabitá baterie, jestli funguje nahrávací program, ukládání souborů, jestli je dost místa na disku atd. Najít natáčecí místo, exteriér s vyhlídkou a porostem, ve kterém lze najít biologický materiál pro natáčení.

Realizace

Žáci dostanou do ruky tablety s nainstalovaným programem Kinemaster. Filmový specialista jim vysvětlí, jak s tablety pracovat. Potom provede výklad o velikostech záběrů: velký detail, detail, polodetail, celek, velký celek. Vysvětlí jaké druhy záběrů je v konečném střihu dobré kombinovat a jak je možné film začít a zakončit. Zadá žákům, aby natáčeli různé záběry a uvede příklady, které by to mohly být. Vše podporuje nákresy na tabuli. Během samostatné práce žáky motivuje a pomáhá jim během natáčení.

- Realizátor rozdává žákům tablety (nebo jakékoli zařízení snímající obraz). Vysvětlí základní ovládání: jak přístroj zapnout, jak se do něj přihlásit. Jak otevřít natáčecí program, jak zapnout nahrávání a jak záběr po ukončení nahrávání uložit. Případně jak nastavit jas displeje (to je třeba zejména v exteriéru při slunečném počasí). Nastavováním tabletů si žáci prohlubují kompetenci schopnost práce s digitálními technologiemi. Poté realizátor přejde ke krátkému výkladu o velikostech záběrů: velký detail, detail, polodetail, celek, velký celek. Tento výklad je nutné podpořit názornými ukázkami, například obrázky na tabuli či velkém papíře. Realizátor vysvětlí, proč jsou záběry takto rozděleny a proč je nutné, aby každý žák natočil všechny jejich druhy. Poté zadá minimální délku záběrů, hovoří o pravidlech pro pohyb – švenk a chůzi. Nadhled, podhled, pravidlo osy. Zdůrazňuje plynulost a stabilitu. Hovoří o směru pohledu nebo pohybu v závislosti na umístění objektu/postavy do plochy obrazu. Zmíní se o zlatém řezu a plánech. Zdůrazní, že záběry se na sebe vážou tehdy, když na sebe naráží, vyvolávají otázky a poskytují odpovědi.
- Během výkladu je nutné pořád odkazovat k budoucí montáži. Zkušenost velí, že velký celek působí dobře na začátku a konci videa. Záběr na město se sráží se záběrem přírody a vyvolává otázku, buduje vyprávění. Celek se skvěle váže s detailem. Podhled detailu obličeje se váže s nadhledem velkého detailu objektu (při zachování pravidla osy – tzn., že natáčíme buď zprava nebo zleva, ale nekombinujeme.)
- Konkrétní zadání:
 - Velký detail: například květina nebo hmyz. Natočit jednak sám o sobě, jednak (ve druhém záběru) se změnou stavu, to znamená: hmyz leze po zemi, ke hmyzu se blíží ruka, chytá ho a vkládá do nádoby.
 - Detail: obličej postavy se rozhlíží nebo něco nalézá (změna stavu). Směr pohledu obličeje musí směřovat do prostoru, to znamená, že hlava je umístěna ve zlatém řezu zadní

- stranou blíž ke kantně (okraji záběru).
- Polodetail, či polocelek: hlava postavy s rukama – ruce jako vypovídající objekty, to znamená: co drží, jak gestikulují...
 - Celek: postava v prostředí.
 - Velký celek: 1) město 2) příroda. Vybrat takový pohled, který obsahuje co nejvíc plánů. Dominanty umístit do zlatých řezů. V případě švenku (pohybu kamery) mít několik vteřin stabilních ve výchozím bodě, poté pomalu a plynule švenkovat, plynule zastavit v konečné pozici a vydržet několik vteřin na statickém záběru.
- Každý záběr musí mít minimálně deset vteřin, aby bylo ve střihně z čeho vybírat. Deset vteřin se počítá až od té doby, kdy je kompozice ustálená a je pevně zaostřeno, ne od zmáčknutí tlačítka rec. V případě sledování pohybu postavy vertikálně od kamery, musí pohyb směřovat do prostoru a záda postavy musí být blíž kantně, postava je umístěna ve zlatém řezu a ne vprostřed. Jako bonus lze zadat také záběr v pohybu: kamera sleduje v polodetailu zezadu chůzi postavy – buď její hlavu a ramena, nebo nohy v chůzi (s prostorem před postavou). Tyto záběry je ovšem na primitivní snímací zařízení poměrně těžké pořídit v dobré kvalitě. Zvláštní důraz musí realizátor klást na stabilitu a rozmysl. Kameraman musí vědět co přesně natáčí a tlačítko rec zmáčkne až poté, co vyzkoušel všechny možnosti, jak záběr komponovat. Při natáčení musí být v klidu, musí mít pomalou a jemnou ruku. Je to podobné jako s mířením při střelbě. Obraz nesmí být roztřesený. Porozuměním instrukcí a seznámením s novými pojmy si žáci prohlubují kompetenci komunikace v mateřském jazyce.
 - Poté, co žáci dostanou zadání, se všichni rozejdou do terénu a snaží se splnit zadaný úkol. Realizátor obchází prostor, sleduje, jak si kdo vede. Když vidí, že někdo dělá chybu, upozorní ho a poradí jak ji napravit. Chválí, může fungovat i jako figurant. Okamžitou aplikací instrukcí při natáčení a konzultace s realizátorem a přípravou materiálu vhodného pro střih si žáci prohlubují kompetenci schopnost učit se a smysl pro iniciativu. Přemýšlením o realitě jako o východisku pro sdělení divákovi si žáci prohlubují kompetenci kulturní povědomí a vyjádření.

Uzavření

- Po skončení časového limitu se žáci vracejí zpět do budovy, kde bude probíhat další program. Během této cesty mohou také pořizovat záběry.

Poznámky

- Úkol natočit konkrétní velikosti a druhy záběrů je srozumitelný a splnitelný i pro někoho, kdo natáčí poprvé v životě. S takto sesbíraným materiálem se pak dobře pracuje ve střihně a každý se může přesvědčit, že určité záběry se na sebe dobře vážou a vytváří vizuální vyprávění. Tento základní „fígl“ se pak využívá ve všech žánrech audiovizuálního vyprávění od reportáže až po hraný film.
- Je dobré, když si žáci během výkladu dělají poznámky.
- Výsledkem tohoto workshopu (a následného střihu) bude několik vzájemně si velmi podobných videí. Cílem není probuzení kreativity žáků, ale to, aby se naučili připravovat si základní kameny pro své budoucí stavby.
- Zkušenějším žákům se nemusí líbit, že je nutíme natáčet na primitivním zařízení s automatickými funkcemi. Proto je třeba zdůraznit, že zde cvičíme natáčení v intencích budoucí montáže a tuto techniku potřebují procvičovat všichni. Celá skupina má sjednocený výchozí bod a nikdo se nemusí soustředit na ostření, expozici atd., ale zabývá se jen velikostí a druhem záběrů.

Odkazy

- Literatura k základům střihu:

https://www.famu.cz/media/Texty_k_úvodům_do_oboru_střihová_skladba.pdf

Pomůcky a materiál

Položka	Počet	Popis
Tablet	10-15	Nabité tablety s nainstalovaným programem KineMaster

Aktivita nemá přílohy.

From:

<https://mscb.vida.cz/> - **MSCB**

Permanent link:

<https://mscb.vida.cz/skolam/virus/aktivita/2/3>

Last update: **2020/11/28 23:29**

